

Ja, het was 'slechts' een hond, maar wát voor een!

HORN

Een puppy in huis halen is een feest voor het hele gezin maar een oude, zieke hond uit handen moeten geven is de hel in optima forma. Dat ervoer Peter Hamans die onlangs zijn labrador moest laten euthanaseren. Wie nooit een huisdier heeft gehad zal achteloos zijn schouders ophalen en vaststellen: nou ja, het was maar een hond. Inderdaad, op de schaal van het Grote Wereldleed stelt het natuurlijk niets voor. Maar toch. Enkele notities bij de dood van een metgezel.

Dertien jaar lang ben ik zeker vier keer per dag met hem gaan wandelen. We hebben dus samen pakweg 19.000 keer de deur achter ons dichtgetrokken. Om over het aantal afgelegde kilometers maar te zwijgen. Dertien jaar lang heb ik Jansen 's avonds naar zijn mand gebracht en ging ik hem de volgende ochtend halen. Dertien jaar lang altijd op de klok kijken als we niet thuis waren want hij moest worden uitgelaten. Jansen blafte één keer per jaar en schrok hier zelf van. Hij was voor geen kleintje vervaard en ging fier voorop op de hoogste bergtoppen in Europa. In Jansen zat werkelijk geen greintje kwaadheid. Toen ik nog bij de krant werkte, figureerde hij soms in verhalen die ik schreef. Eén keer haalde Jansen de voorpagina toen hij door een takel in een mobiele wasstraat voor honden werd gehesen.

Dertien jaar geleden gingen we hem halen in Brabant. 'Zoek er maar een uit', zei de fokker, en kieperde achteloos een nest chocoladebruine labradors uit over het gazon. De hondjes buitelden over elkaar heen en stoven alle kanten op. Ons oog viel vrijwel direct op de labrador die achter bleef. Hij kon de rest niet bijbenen. Only the lonely, dát was 'm! We namen hem mee in een doos en onderweg besloten we hem Jansen te noemen. Met één of met twee s'en, daar waren we het na dertien jaar nog steeds niet over eens. En nu is Jansen dood. Hij kwam in een doos en hij ging in een zak.

Nederlanders houden opgeteld ruim 2,2 miljoen honden als huisdier. En die honden gaan een keer dood. Nee, moeten een keer dood. Want een hond sterft niet vanzelf. Zelden overkomt een hond een genadige dood in de vorm van bijvoorbeeld een hartaanval. Hij loopt naast je in de tuin en valt pats-boem dood neer. We hadden er gelijk voor getekend. En het mooiste zou zijn als je je hond 's ochtends dood in zijn mand vindt, vredig

De labrador Jansen.

Foto: Peter Hamans

overleden in zijn slaap. Maar zo is het dus niet. In verreweg de meeste gevallen moet de baas het laatste en beslissende zetje geven. Want hij is het die beslist en niemand anders. Dat is de mazzel die honden hebben. Ze worden in huis gehaald en weer weggegeven. Mensen die dood willen, stuiten op een muur van onbegrip en tegenstand. Voor honden daarentegen wordt gezorgd als het zover is. Maar wanneer is dat tijdstip aangebroken? Wat is te vroeg? Wat is te laat? Je zult het nooit weten. Je rijgt wél een oneindige ketting van twijfels en aarzelingen. Je ziet onmiddellijk als het een beetje beter gaat maar steekt het liefst je kop in het zand als hij verder aftakelt. Het ene moment besluit je om hem te laten euthanaseren en een halve dag later kuiert hij weer vrolijk door het huis alsof er niets aan het handje is.

Jansen heeft een engeltje op zijn schouder en doorstaat de zwaarste stormen. Hij is nog een pup als hij wordt aangereiden door een auto. Hij vliegt metershoog door de lucht en belandt met een grote boog aan de andere kant van de Rijksweg. Auto zwaar in de kreukels maar Jansen heeft geen schrammetje. Twee jaar geleden blijkt hij een tumor bij de lever te hebben. De dierenarts geeft hem geen schijn van kans. Maar Jansen is een vech-

ter en overleeft een loodzware operatie. Hij krijgt staar. Zijn ogen kleuren groen in het donker en zien eruit als bewasemde ramen. Jansen plast heel af en toe in huis en schaamt zich hier verschrikkelijk voor. Hij kruipt dan stilletjes weg in de verste hoek van de woonkamer en buigt deemoedig zijn kop. Het is een aandoenlijk gezicht en de ongelukjes worden hem dan ook royaal vergeven. Want ook hier zijn pilletjes voor. Maar dan gaat het snel. De laatste maanden krijgt Jansen last van slijtage aan de gewrichten in zijn achterpoten. Artrose komt als een sluipmoordenaar die pijlsnel en effectief toeslaat. Van een best nog actieve 13-jarige boef verandert hij in no-time in een kreupele bejaarde. Spuiten en medicijnen zorgen slechts voor oplevingen van tijdelijke aard. Maar hoe lang moet je hier mee doorgaan? Wat is wijsheid? We twijfelen als zijn brokken bijna op zijn. Nog een grote zak halen? Onze aarzeling blijkt een omineus voorteken.

Want het omslagpunt komt enkele dagen later al. Het is begin mei, een zonnige maandag. 's Ochtends laat hij zijn voerbak onaangeroerd. Dat is werkelijk nog nooit gebeurd. Eten is heilig voor een hond en Jansen is hierop geen uitzondering. Die middag rijden we met hem naar het bos waar we

al dertien jaar komen. Zo gauw de achterklep van de auto openging, sprintte hij altijd weg om na een paar honderd meter ongeduldig achterom te kijken: 'Waar blijven jullie nou?!' Maar nu is hij degenen die achterin de auto blijft zitten. Met veel moeite haal ik hem eruit. Als zijn motortje pruttelend op gang komt, loopt hij een meter of tien toch bospad in maar zakt dan door zijn achterpoten. Hij wil niet meer verder, hij kán niet meer verder, en kijkt me aan alsof hij wil zeggen 'Wat nu?' Ik help hem met veel moeite terug in de auto en rij linea recta naar onze dierenarts. Diens adres staat ook op de harde schijf van Jansen, want hij werd altijd superzenuwachtig als we in een straat van honderd meter van de praktijk van dierenarts Wim Oosse in Haalen terecht kwamen. Maar nu blijft hij opvallend rustig. Geduldig sukelt hij mee naar binnen. Zou hij zijn doodvonnis ook meekrijgen? De dierenarts is bereid om bij ons thuis te komen. 'Laten we niet meer lang wachten. Vrijdagavond dan maar?'

Maar waar laten we hem na zijn dood? Geven we hem mee met de dierenarts en willen we liever niet weten wat er dan met hem gebeurt? Of begraven we Jansen met alle egards in de tuin waarmee we de schijn van valse romantiek

('Hij blijft altijd bij ons') hoog houden. Begraven in de tuin, dus. Op woensdagmiddag begin ik een gat van een meter diep te graven. Als ik nog niet op de helft ben, draai ik me om en kijk recht in de snoet van Jansen die aan de rand van zijn eigen graf is komen staan. Ik hoor hem zeggen: 'Wat ben jij nou toch aan het doen?' Ik schaam me voor mijn voortvarendheid en besluit de kuil onmiddellijk weer dicht te gooien.

Er bestaan aangrijpende boeken over het stervensproces van honden. Ze zijn inspirerend in al hun triestheid. Fascinerend om te lezen, zolang het maar niet over je eigen huisdier gaat. Koos van Zomeren schreef het Grote Rekelboek, een samenvatting van zijn columns in NRC Handelsblad waarin zijn trouwe bastaard Rekel figureerde. Nadat hij als slotakkoord het sterven van zijn hond op papier had gezet, werd Van Zomeren bedolven onder rouwbetuingen uit het hele land. Talloze onbekenden leefden hartstochtelijk mee met Rekel. En dan Jan Siebelink. Een van zijn mooiste boeken heet 'Mijn leven met Tikker' waarin hij vol empathie en emotie de laatste dagen van zijn hazewindhond beschrijft. Op weg naar vrijdagavond blader ik ze nog een keer door. Nu merk ik pas hoe het verdriet van de auteurs

van vrijwel elke bladzijde spat. Vrijdagmiddag rij ik hem nog één keer naar het bos. Het heeft iets ceremonieels. De laatste keer na dertien jaar. Samen sluiten we een uniek tijdperk af. Maar Jansen kan al na drie, vier meter niet meer mee en blijft als in beton gegoten staan. Het is genoeg geweest. Zijn leven zit erop. Ik weet het, en hij vermoedelijk ook. Hij blijft me in dat bos maar aanstaren – heeft hij iets in de gaten? Ik draag hem in mijn armen terug naar de auto. Alles met hem die dag is de laatste keer. Om acht uur 's avonds breekt het onvermijdelijke moment aan. De dierenarts arriveert. Als hij aanbelt, strompelt Jansen kwispelstaartend naar de voordeur zoals hij altijd deed als er bezoek kwam. Alsof niet hij maar iemand anders het haasje is. Zou hij weten dat zijn beul aan de andere kant van de deur staat? Als de dokter de spuit in de aanslag heeft, vraag ik hem waar het hart van Jansen zit. De arts pakt mijn hand en legt die op het hart van mijn hond. Ik wil zijn hartslag blijven voelen tot die wegsterft. Zo wil ik mij Jansen blijven herinneren. Want ik heb hem dertien jaar geleden gehaald en nu laat ik hem absoluut niet alleen. Ik zal hem wegbrengen. Natuurlijk, het was maar een hond. Maar wát voor een!

Peter Hamans